MINISTERSTWO SPRAW ZAGRANICZNYCH
DEPARTAMENT POLITYCZNO-EKONOMICZNY
WYDZIAŁ PRASOWY

Nr. 22

Warszawa dn. 23 listopada 1927 roku.

Przegląd Prasy Z.S.R.R. i emigracji rosyjskiej

TREŚĆ:

PRZEGLĄD PRASY ZSRR I EMIGRACJI ROSYJSKIEJ

Nr. 22 Warszawa dn. 23 listopada 27 r.

1. POLITYKA ZAGRANICZNA ZSRR I STOSUNEK DO ZAGADNIEŃ MIĘDZYNARODOWYCH

STOSUNKI POLSKO-LITEWSKIE.

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 20/11 zamieszcza artykuł swego korespondenta kowieńskiego p.Borysowa, który pisze, że w Kownie panuje napreżona atmosfera i oczekuje się tam poważnych wypadków. Możliwe, pisze autor artykułu, że w krótkim czasie wzburzenie opinji minie, lecz może ono znów powstać w związku z obrotem sprawy, jaki przybierze skarga Litwy w Lidze Narodów. Omawiając tą kwestję, Borysow pisze, że ton prasy europejskiej wobec tej skargi jest tego rodzaju, że Litwa na wiele liczyć nie może. Prasa litewska również nie ukrywa swego pesymizmu. Jeden z dzienników nawet uważa, że Polska umyślnie sprowokowała Litwę do złożenia skargi, aby ją skompromitować w oczach Ligi Narodów.

ANGLJA - PERSJA - ZSRR

IBIDEM w artykule p.Irańskiego omawia notę rządu angielskiego do Persji. Nota ta dotyczy czterech spraw: 1/ konsolidacji długów, 2/ angielskiej linji lotniczej przez porty zatoki Perskiej, 3/ uznanie Iraku i 4/ uznanie "praw" szeika Teysala.

Autor omawia poszczególne żądania Anglji i dochodzi do wniosku, że rząd angielski po traktacie sowiecko-perskim zrzucił maskę i wystąpił z otwartą polityką pogróżek i presji wobec Persji.

Anglja panuje dzięki swej flocie nad zatoką Perską, posiada bazę naftową w południowej Persji, obecnie dąży do włączenia południowej Persji do wielkiej Imperjalnej drogi powietrznej.

Wyzyskując powyższe warunki oraz opierając się na separatystycznych dążeniach prowincji południowych, Anglja mogłaby względnie łatwo przeprowadzić inkorporację tych prowincji do swych posiadłości kolonjalnych.

Niezbędnym warunkiem przeprowadzenia tej polityki są: 1/ powrót do Arabistanu /Churystanu/ zaprzedanego Anglji szeika Teysala i 2/ uregulowanie stosunków persko-irakskich. Te żądania, zawarte w nocie angielskiej są ze sobą ściśle związane.

Autor wyraża nadzieję, że "szantaż" angielski spotka się z należytą odprawą ze strony rządu perskiego.

W ten sposób zachowane zostaną zarówno interesy samej Persji, jak również pomyślność stosunków sowiecko-perskich.

2. USTRÓJ PAŃSTWOWY I ADMINISTRACYJNY.

SESJA C.K.W.BSRR

"SAWIECKAJA BELARUS" Nr. 256 podaje, że prezydjum C.K.W. BSRR uchwaliło zwołanie sesji tego C.K.W., która zbierze się w Mińsku w końcu grudnia r.b. Program sesji obejmuje: 1/ budżet BSRR na rok gospodarczy 1927/28, 2/ omówienie programu gospodarczego BSRR, 3/ omówienie systemu oświaty ludowej w BSRR, 4/ zagadnienie racjonalizacji administracji sowieckiej, 5/ dokonanie zmian w składzie członków rządu BSRR, 6/ zatwierdzenie ustaw ogłoszonych przez prezydjum C.K.W. w przerwie pomiędzy 1 a 2 sesjami C.K.W.

3. ŻYCIE PARTYJNE.

STOSUNKI W SOWIECKIEJ PARTJI KOMUNISTYCZNEJ
"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 17/11 ogłasza uchwałę szeregu lokalnych organizacyj partyjnych, domagających się zastosowania dalszych represji względem opozycji.

IBIDEM donosi o odbyciu się zjazdów partji komunistycznych Turkmenistanu i Uzbekistanu w Aschabadzie i Samarkandzie. Obydwa te zjazdy odbyły się bez udziału opozycji. Podczas komunistycznych konferencyj okręgowych w Turkmenistanie opozycjoniści usiłowali wystąpić przeciwko polityce C.K. partji, zostali jednak wszędzie zmuszeni do zrezygnowania ze swej akcji.

IBIDEM z dn. 18/11 donosi o odbyciu się zjazdów gruzińskiej i ormiańskiej partji komunistycznych, które wypowiedziały się również za polityką C.K. partji.

IBIDEM podaje, że prezes C.K.K. partji Jarosławski wygłosił przemówienie na moskiewskiej okręgowej partyjnej konferencji wojskowej. Między innemi, oświadczył Jarosławski, że władze partyjne powiadomione były o zamiarach opozycji przed uroczystościami obchodu 10-lecia rewolucji październikowej i przestrzegały opozycję przed skutkami urządzania demonstracji opozycyjnych. Zdaniem Jarosławskiego, nie posiada opozycja żadnego oparcia wśród członków partji. W wyniku dotychczasowych głosowań nad kwestją stosunku organizacyj partyjnych do polityki C.K. partji wypowiedziało się za tą polityką 360,384 osoby, przeciwko tej polityce - 2,423 opozycjonistów, wstrzymało się od głosowania 1,321 członków partji. Liczba wykluczonych z partji opozycjonistów wynosi w przybliżeniu 500 osób, weszło w skład partji na podstawie dokonywanego obecnie "poboru leninowskiego" 24,145 nowych członków partji. W końcu swego przemówienia zatrzymał się Jarosławski na poglądach ugrupowania opozycyjnego p.Sapronowa, oświadczając, że ugrupowanie to liczy wśród członków partji zaledwie 40 zwolenników oraz że kontr-rewolucyjne poglądy tego ugrupowania czynią wykluczenie zwolenników p.Sapronowa z partji rzeczą nieuniknioną. Wykluczenie to nastąpi podczas obrad XV zjazdu partji.

"ZWIEZDA" Nr. 260 podaje, że członkowie partji komunistycznej, studenci Akademji Górniczej w Dniepropietrowsku wysunęli propozycję pojednania t.zw. większości partji z opozycją. Propozycja ta została przez okręgową konferencję partyjną w Dniepropietrowsku odrzucona.

"POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 17/11 /Paryż, kierunek republikańsko-demokratyczny pod redakcją p.Milukowa/ donosi, że wśród wykluczonych z partji komunistycznej opozycjonistów znajduje się długoletni komendant Kremla w Moskwie - Petersen.

ZMIANA NAZWY "ZINOWJEWSKA"
"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 17/11 donosi, że okręgowa konferencja komunistyczna w Zinowjewsku zwróciła się do C.K. partji z prośbą o zmianę nazwy tego miasta na "Dzierżyńsk".

5. ŻYCIE GOSPODARCZE.

NOWA ELEKTROWNIA NA UKRAINIE SOWIECKIEJ
"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 17/11 donosi, że rada najwyższa gospodarstwa krajowego na Ukrainie zatwierdziła program działalności towa-

rzystwa "Elektrosielstroj", które zająć się ma elektryfikacją wsi ukraińskiej w 1927/28 roku gospodarczym. Projekt przewiduje budowę 12 elektrowni o ogólnem napięciu prądu w wysokości 3,500 kilowatów. Kredyty na budowę tych elektrowni wyniosą 3 miljony rubli.

UŁATWIENIA DLA KUPCÓW WSCHODNICH

IBIDEM donosi, że rada komisarzy ludowych ZSRR uchwaliła przedłużenie terminu ulg celnych, udzielanych kupcom perskim, tureckim i afganistańskim na podstawie tranzakcji, dokonanych na jarmarku w Niżnim Nowgorodzie do dnia 1-go grudnia r.b.

ZERWANIE UMOWY KONCESYJNEJ Z TOWARZYSTWEM NORWESKIM

IBIDEM donosi, że główna komisja koncesyjna zerwała umowę z towarzystwem norweskim "Wega", prowadzącym połów wielorybów w wodach ZSRR. Umowa zawarta była w roku 1922; powodem do zerwania umowy stało się nieuiszczenie rat należnych skarbowi sowieckiemu z tytułu udziału w zyskach towarzystwa. Sowiecka misja handlowa w Oslo wystąpi przeciwko towarzystwu na drogę sądową.

8. STOSUNEK EMIGRACJI DO ZSRR.

PRASA EMIGRACYJNA O SYTUACJI W ZSRR

"WOZROŻDENJE" z dn. 19/11 /Paryż, pismo o kierunku umiarkowano-monarchistycznym/ omawia w artykule wstępnym perspektywy rozwoju sytuacji politycznej w ZSRR i twierdzi, że z wielu ewentualności najbardziej prawdopodobnem jest wykorzystanie walki pomiędzy dwoma odłamami partji komunistycznej przez "trzecią siłę" narodową. Zdaniem pisma, wytworzyła się w Moskwie sytuacja, w której należy się liczyć z możliwością największych niespodzianek.

"POSLEDNIJA NOWOSTI" z dn. 17/11 /Paryż, kierunek republikańsko-demokratyczny pod redakcją p.Milukowa/ omawiając sytuację polityczną w ZSRR, oświadcza, że polityka sowiecka zmuszona jest do kapitulacji przed wymaganiami życia i ludności. Rosja idzie własną drogą i władza sowiecka musi się do tego dostosowywać. Zdaniem pisma, odnosi się jednak to nie tylko do władzy sowieckiej, lecz i do tych prądów politycznych na emigracji, które marzą jeszcze o restauracji Rosji przedrewolucyjnej. Prądy te muszą również dostosować się do nowej sytuacji w Rosji.

"NOWOJE WREMIA" z dn. 17/11 /Belgrad, pismo monarchistyczne zwolenników w.ks.Mikołaja Mikołajewicza/ twierdzi w artykule wstępnym, że w walce, która toczy się obecnie w ZSRR pomiędzy dwoma odłamami partji komunistycznej, zwycięstwo odniesione będzie przez nieznaną narazie siłę trzecią, która wykorzysta niechęć ludności do obydwuch przeciwników komunistycznych. Zdaniem pisma, ZSRR znajduje się obecnie w przededniu rozstrzygających wydarzeń.

IBIDEM z dn. 18/11 oświadcza w artykule wstępnym, że uroczystości obchodu 10-lecia rewolucji październikowej w ZSRR stwierdziły bankructwo komunizmu i władzy sowieckiej w Rosji przed obliczem licznych delegacyj zagranicznych, które odwiedziły Rosję podczas tych uroczystości.

10. NOTATKI I INFORMACJE.

UCHWAŁA ROSYJSKICH PRZEMYSŁOWCÓW NAFTOWYCH

"WOZROŻDENJE" z dn. 19/11 /Paryż, pismo o kierunku umiarkowano-monarchistycznym/ donosi, że w Paryżu odbyła się narada członków sekcji

naftowej rosyjskiego związku handlowo-przemysłowego na emigracji. Przewodniczył obradom p.Ljanozow. Ze znanych przemysłowców naftowych, posiadaczy szybów naftowych w Rosji wzięli w niej udział p.p.Gukasow, Majłow, Nobel, Pitojew, Czermojew i inni. Uchwalono zaprotestować uroczyście przeciwko tendencjom pewnych grup finansowych i przemysłowych Europy i Ameryki oraz niektórych instytucyj rządowych państw europejskich, skierowanych ku legalizacji tranzakcji z naftą rosyjską. Właściciele szybów naftowych w Rosji oświadczają, że zastrzegają sobie prawo dochodzenia swych praw własności do nafty, kupionej od władzy sowieckiej przez obywateli państw obcych.

"BRATSTWO RUSSKOJ PRAWDY"

Od pewnego czasu toczyła się w rosyjskiej prasie emigracyjnej dyskusja nad kwestją istnienia i znaczenia rzekomej przeciwsowieckiej organizacji - "Bratstwo Russkoj Prawdy", działającej jakoby przeciwko władzom ZSRR na terenie Białorusi sowieckiej. Znany działacz polityczny p.Struwe ogłosił w piśmie "ROSSIJA", artykuł, w którym przestrzegał emigrację rosyjską przed wymienionym "Bratstwem". W odpowiedzi na ten artykuł p.Struwego ogłosił w piśmie "WOZROŻDENJE" znany pisarz rosyjski Amfiteatrow artykuł, w którym broniąc wymienioną organizację przed zarzutami, postawionemi jej przez p.Struwego, twierdzi, że zarzuty te polegały na oświadczeniu, iż "Bratstwo Russkoj Prawdy" w rzeczywistości nie istnieje, jako czynna organizacja przeciwsowiecka, oraz że wiadomości o rzekomej akcji tej organizacji na terytorjum BSRR, które ukazywały się ostatnio w rosyjskiej prasie emigracyjnej, są absolutnie pozbawione wszelkich podstaw. Broniąc organizację przed temi zarzutami powołał się p.Amfiteatrow na znaną terorystkę monarchistyczną p.Marję Zacharczenko-Szulc, która miała rzekomo udzielić jemu informacji o "Bratstwie Russkoj Prawdy".

Obecnie "RUSSKOJE WREMIA" z dn. 19/11 ogłosiło list męża ś.p.Marji Zacharczenko-Szulc, znanego terorysty monarchistycznego p.Radkowicza-Szulc, który stwierdza, że żona jego nie pozostawała w żadnych stosunkach z organizacją, mieniącą się "Bratstwo Russkoj Prawdy" oraz, że wobec tego twierdzenia p.Amfiteatrowa o tej organizacji nie odpowiadają prawdzie.

ZMIANA W RZĄDZIE BIAŁORUSI SOWIECKIEJ

"SAWECKAJA BEŁARUS" Nr. 256 donosi, że p.W.Mikulicz mianowany został na stanowisko komisarza ludowego skarbu BSRR.

STOSUNEK EMIGRACJI DO PRĄDU EURAZYJSKIEGO

"NOWOJE WREMIA" z dn. 16/11 /Białogród, pismo monarchistyczne zwolenników w.ks. Mikołaja Mikołajewicza/ ogłasza artykuł p.Teremowa zwrócony przeciwko prądowi eurazyjskiemu. Zdaniem autora artykułu, teorję eurazyjską uznać należy za szkodliwą z punktu widzenia rosyjskiej emigracji narodowej, wobec czego ona x/ być przez tą emigrację zwalczana.

ALFABET ŁACIŃSKI W JĘZYKU TATARSKIM

"IZWIESTJA CIK ZSSR" z dn. 18/11 donosi, że w Symferopolu ukazał się pierwszy numer tygodnika "Koz Ajdyn", wydawnictwa, które ma na celu propagandę łacinizacji alfabetu tatarskiego.

WYDALENIE CZŁONKA RADY SOWIECKICH ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

"RUL" z dn. 22/11 /Berlin, pismo demokratyczne/ podaje, że rząd norweski wydalił z granic Norwegji członka rady centralnej sowieckich związków zawodowych p.Jagłoma, który przybył do Norwegji w celu zapoznania z sytuacją gospodarczą kraju i miał się, według pisma, zająć propagandą komunistyczną wśród robotników norweskich.

x/ powinna.